

Likumprojekta “Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	<p>Likumprojekta “Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā” (turpmāk – likumprojekts) mērķis ir veikt grozījumus Elektronisko dokumentu likumā (turpmāk – likums) attiecībā uz rīcību uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja izbeigšanas, maksātnespējas un darbības apstiprināšanas atsaukšanas gadījumā (pašreizējais likuma 22. pants).</p> <p>Likumprojekts nosaka, ka uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības izbeigšanas un maksātnespējas pasludināšanas gadījumā Ministru kabinets lemj par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informācijas saglabāšanu un nodošanu trešajai personai. Savukārt uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja vai tā sniegto pakalpojumu darbības apstiprināšanas atsaukšanas gadījumā, kad pats pakalpojuma sniedzējs turpina pastāvēt, likumprojekts nosaka, ka uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam informācija jā saglabā pašam.</p> <p>Papildus veikti citi redakcionāli precizējumi.</p> <p>Likumprojekts stājas spēkā parastajā kārtībā (14 dienas pēc izsludināšanas).</p>

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība	
1.	<p>Pamatojums</p> <p>Likumprojekts izstrādāts pamatojoties uz Ministru kabineta 2017. gada 16. augusta sēdes protokollēmuma Nr.39 §51 (turpmāk – protokollēmums) 3. punktu, kurš nosaka, ka Aizsardzības ministrijai sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (turpmāk – VARAM) jā sagatavo un aizsardzības ministram līdz 2018. gada 1. novembrim jā iesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojekts “Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā” attiecībā uz kvalificēta uzticamības pakalpojumu sniedzēja darbības izbeigšanas gadījumu.</p>
2.	<p>Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība</p> <p>Likuma 22. panta otrā daļa nosaka, ka, ja uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja (1) darbība tiek izbeigta, (2) tas tiek pasludināts par maksātnespējīgu, (3) sertifikācijas pakalpojumu sniegšana ir apturēta vai (4) ir atsaukta sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja apstiprināšana, tas nodrošina ar sertifikācijas pakalpojumiem saistīto datu, informācijas, datu bāzu, reģistru, citas piederīgās informācijas, informācijas sistēmu un sertifikācijas pakalpojumu (turpmāk – uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informācija) saglabāšanu, nododot to citam uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam. Šī panta ceturrtā daļa nosaka, ka, ja uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informācijas</p>

		<p>nodošana citam uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam nav iespējama, tad to nodod valsts arhīvam uzraudzības iestādes uzraudzībā. Uzraudzības iestāde nekavējoties atsauc (1) darbību izbeigušā, (2) par maksātnespējīgu pasludinātā vai (3) sertifikācijas pakalpojumu sniegšanu apturējušā uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja apstiprināšanu.</p> <p>Ar protokollēmuma 1. punktu tika pieņemts zināšanai Aizsardzības ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums “Par nepieciešamo rīcību kvalificēta uzticamības pakalpojumu sniedzēja darbības izbeigšanas gadījumā”. Kvalificēts uzticamības pakalpojumu sniedzējs ir termins, kurš lietos Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) Nr.910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (turpmāk – eIDAS regula), tas ir tas pats termins, kas likumā – uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs. Turpmāk anotācijā lietota likuma terminoloģija.</p> <p>Ar protokollēmuma 2. punktu tika atbalstīts informatīvā ziņojuma 4. risinājums, kurš paredz pārskatīt likuma 22. pantu un nosaka, ka uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības izbeigšanas gadījumā, par nepieciešamo rīcību lemj Ministru kabinets.</p> <p>Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka nepieciešams grozīt likuma 22. pantu, jo pašreizējā situācija, kad darbību izbeigušā uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informāciju nodod citam uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam (likuma 22. panta otrā daļa) nav iespējama zemāk minēto iemeslu dēļ:</p> <p>1) maz ticami, ka cits uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs vēlēties pieņemt darbību izbeigušā pakalpojuma sniedzēja informāciju, tajā skaitā, publiskās atslēgas infrastruktūru. Tās ir uzturēšanas izmaksas jaunajam pakalpojuma sniedzējam, bet pievienoto vērtību no biznesa viedokļa nenes. Jaunajam pakalpojuma sniedzējam būtu jāpieņem darbību izbeigušā pakalpojuma sniedzēja informācija, lai nepieciešamības gadījumā varētu pārbaudīt, vai konkrētais trešajai personai izsniegtais un izlietotais sertifikāts (elektroniskais paraksts), konkrētajā laika posmā ir bijis derīgs. Tie sertifikāti (elektroniskie paraksti), kurus vecais pakalpojuma sniedzējs (darbību izbeigušais pakalpojuma sniedzējs) būs izsniedzis trešajām personām, bet, kurus trešās personas nebūs paspējušas izmantot, tie vairs nebūs derīgi, t.i., jaunajam pakalpojuma sniedzējam nav jānodrošina to darbības uzturēšana. Kopumā jānorāda,</p>
--	--	---

		<p>ka neviens pakalpojuma sniedzējs nevēlēsies piekrist uzturēt cita pakalpojuma sniedzēja vēsturisko informāciju.</p> <p>2) Latvijā pašreiz ir tikai viens uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs – VAS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” (turpmāk – LVRTC). Latvijā pašreiz nav neviena cita uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja, tādējādi būtu jāizskata iespēja nodot uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informācija ārvalstu uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam, bet maz ticams, ka arī ārvalstu uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs vēlētos pieņemt darbību izbeigušā pakalpojuma sniedzēja vēsturisko informāciju (skat. 1. punktā norādīto iemeslu). Turklāt, nodošana ārvalstu uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam paredzētu Latvijas iedzīvotāju personas datu nodošanu ārvalstu uzņēmumam, kas var radīt riskus un apdraudējumu valstiskā līmenī.</p> <p>Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka nav pamatota arī likuma 22. panta ceturtās daļas pašreizējā redakcija, kas nosaka, ka, ja nav iespējams veikt informācijas nodošanu citam uzticamam sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam, tad informāciju nodod valsts arhīvam (Latvijas Nacionālais arhīvs). Šādas informācijas pieņemšana neietilpst valsts arhīva funkcijās, un valsts arhīvam nav tehnisku iespēju, nav attiecīgo informācijas tehnoloģiju, lai to nodrošinātu.</p> <p>Informatīvais ziņojums tiek attiecināms uz LVRTC izbeigšanas gadījumu, jo pašreiz Latvijā tas ir vienīgais uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs. Bet jāsaprot, ka nākotnē var būt arī citi uzticami sertifikācijas pakalpojumu sniedzēji, tāpēc likumā jābūt noregulētam uzticama sertifikācija pakalpojumu sniedzēja izbeigšanas gadījumam, kas attiektos uz visiem pakalpojuma sniedzējiem. Ņemot vērā to, ka valsts nevar uzlikt par pienākumu, kādam pakalpojuma sniedzējam uzņemties darbību izbeigušā pakalpojuma sniedzēja informācijas saglabāšanu un pašreiz nav nevienas iestādes, kas to varētu tehniski nodrošināt, tad uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja izbeigšanas gadījumā, par katru konkrēto situāciju jālemj Ministru kabinetam.</p> <p>Jānorāda, ka grozījumi ir veikti plašāk, nekā tas tiek noteikts protokollēmumā, t.i., ne tikai attiecībā uz darbības izbeigšanas gadījumu, bet arī uz maksātnespējas pasludināšanas, uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja un tā sniegto pakalpojumu apstiprināšanas atsaukšanas gadījumiem.</p> <p>Pirmkārt no likuma nepieciešams izslēgt jēdzienus – uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja un pakalpojuma darbības apturēšana un atjaunošana</p>
--	--	---

	<p>(likuma 10. panta otrā daļa, 22. panta pirmā un sestā daļa), jo ne likums, ne eIDAS regula neregulē darbības apturēšanas un atjaunošanas procesu. Turklāt, ņemot vērā uzticamības sarakstu tehniskās iespējas, nav iespējams uzticamības sarakstos pakalpojuma sniedzējam vai pakalpojumam apturēt tā statusu. Ja pakalpojuma sniedzējs vai tā pakalpojums neatbilst eIDAS regulas vai ETSI (<i>European Telecommunications Standards Institute</i>) standartiem, tad uzraudzības iestāde atsauc uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja vai tā pakalpojuma apstiprināšanu un uzticamības sarakstā tiek nomainīts statuss no kvalificēts (<i>qualified</i>) uz atcelts (<i>withdrawn</i>). Nav iespējams statusu uz laiku atcelt un pēc tam atjaunot. Ņemot vērā iepriekš minēto, arī likuma 22. pantā jāatsakās no šāda procesa (likumprojekta 5. panta pirmā, otrā un piektā daļa).</p> <p>Atsakoties no sertifikācijas pakalpojumu sniegšanas apturēšanas, likuma 22. panta pirmajā daļā aktuāli ir trīs gadījumi – uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja (1) darbības izbeigšana, (2) pasludināšana par maksātnešpējīgu, (3) sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja apstiprināšanas atsaukšana. Attiecībā uz uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informācijas nodošanu trešajai personai, minētie trīs gadījumi ir jāizdala divās kategorijās, t.i., pie darbības izbeigšanas gadījuma un maksātnešpējas pasludināšanas gadījuma, nepieciešams domāt par trešo personu, kurai nodot uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informāciju, jo pakalpojuma sniedzējs vairs neturpina savu darbību, attiecīgā juridiskā persona beidz pastāvēt. Bet gadījumā, ja pakalpojuma sniedzējs turpina pastāvēt, bet tam tiek tikai atsaukta uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības apstiprināšana, tad pakalpojuma sniedzējam pašam var uzlikt pienākumu saglabāt uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informāciju. Pēdējā gadījumā tā darbība netiek izbeigta, tas, piemēram, turpina sniegt kādus citus pakalpojumus, kuri nav saistīti ar uzticamības pakalpojumiem. Tas pats arī attiecas uz situāciju, ja tiek atsaukta tikai viena uzticamības pakalpojuma darbības apstiprināšana, bet pakalpojuma sniedzējs turpina sniegt citus uzticamības pakalpojumus, tad tas pats var saglabāt uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja informāciju. Ņemot vērā iepriekš minēto ir izstrādātas divas jaunas 22. panta daļas – 1.¹ un 1.² daļa (likumprojekta 5. panta trešā daļa).</p> <p>Pašreizējā likuma 22. panta redakcijā ir norādīts, ka jānodrošina ar sertifikācijas pakalpojumiem saistīto datu,</p>
--	--

		<p>informācijas, datu bāzu, reģistru, citas piederīgās informācijas, informācijas sistēmu un sertifikācijas pakalpojumu saglabāšanu. Ņemot vērā to, ka eIDAS regulas 24. panta 2. punkta h apakšpunkts nosaka, ka uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzējam, kad tas ir izbeidzis darbību, jānodrošina pieejama visa attiecīgā informācija par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja izsniegtajiem un saņemtajiem datiem, tad arī likuma redakcija ir pielāgota eIDAS regulas redakcijai.</p> <p>Citi grozījumi:</p> <p>1) Visā likumā nepieciešams lietot terminus “darbības apstiprināšana” un “darbības apstiprināšanas atsaukšana” nevis vienkārši “apstiprināšana” un “atsaukšana” (likumprojekta 1. panta pirmā daļa, 2. pants, 3. panta pirmā daļa, 5. panta pirmā daļa, otrā daļa un trešā daļa).</p> <p>2) Nepieciešams izslēgt likuma 10. panta pirmo daļu, jo eIDAS regulas 21. pants jau regulē uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja un tā sniegto pakalpojumu darbības apstiprināšanu, eIDAS regulā tā tiek saukta par kvalificētā statusa piešķiršanu un anulēšanu pakalpojuma sniedzējam un tā sniegtajiem pakalpojumiem, turklāt uzraudzības iestādi jau regulē likuma 19. pants (likumprojekta 1. panta otrā daļa un 3. pants).</p> <p>3) Nepieciešams precizēt likuma 10. pantā noteiktos uzraudzības iestādes uzdevumus atbilstoši eIDAS regulā noteiktajam. Uzraudzības iestāde ne vien veic uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju un to sniegto pakalpojumu uzraudzību, bet arī veic darbības apstiprināšanu un apstiprināšanas atsaukšanu (likumprojekta 3. panta pirmā daļa).</p> <p>Papildus tiek noteikts deleģējums Ministru kabinetam noteikt uzraudzības iestādi (likumprojekta 3. panta otrā daļa). Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumos Nr. 695 “Digitālās drošības uzraudzības komitejas nolikums” ir noteiktas Digitālās drošības uzraudzības komitejas funkcijas attiecībā uz uzticamiem sertifikācijas pakalpojumu sniedzējiem, bet likumā nav noteikts deleģējums Ministru kabinetam noteikt uzraudzības iestādi.</p> <p>4) Nepieciešams izslēgt likuma 20. panta pirmo daļu, jo tajā minētais jau noteikts likuma 19. pantā (likumprojekta 4. pants).</p> <p>5) Nepieciešams izteikt jaunā redakcijā likuma 26. pantu, jo pašreizējā panta redakcija ir novecojusi, un tā ir neaktuāla,</p>
--	--	---

		<p>jo tā tika izstrādāta 2003. gadā, kad eIDAS regula vēl nebija stājusies spēkā. 26. panta būtība tiek saglabāta, nosakot, kādiem sertifikātiem tiek noteikts likumā noteiktais kvalificēta sertifikāta juridiskais statuss un tiesiskās sekas. Pirmkārt, ja to izsniedzis kādā citā Eiropas Savienības dalībvalsts uzraudzības iestādē reģistrēts uzticamas sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs. Tā ir galvenā eIDAS regulas būtība, ka vienā dalībvalstī atzīst citas dalībvalsts uzticamības pakalpojumus. Otrkārt, ja sertifikātus izsnieguši eIDAS regulas 14. pantā norādītie subjekti, t.i, trešo valstu uzticamības pakalpojumu sniedzēji, ja trešajai valstij ir noslēgts nolīgums ar Eiropas Savienību (likumprojekta 6. pants).</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (CERT.LV), VARAM un LVRTC.
4.	Cita informācija	<p>Ņemot vērā veiktos grozījumus, nepieciešams precizēt:</p> <p>1) 2017. gada 31. oktobra noteikumu Nr. 642 "Noteikumi par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības apstiprināšanas un atjaunošanas valsts nodevu", atsakoties no darbības atjaunošanas procesa;</p> <p>2) 2016. gada 1. novembra noteikumu Nr. 695 "Digitālās drošības uzraudzības komitejas nolikums", noteikumos ietverot likumā noteikto deleģējumu.</p> <p>Grozījumi iepriekš minētajos noteikumos tiks sagatavoti uz likumprojekta izskatīšanu Saeimā 2. lasījumā.</p>

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu		
1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	<p>Likumprojekts ietekmēs vai varētu ietekmēt:</p> <p>1) Digitālās drošības uzraudzības komitejā kvalificētus uzticamus sertifikācijas pakalpojumu sniedzējus (pašreiz tikai LVRTC);</p> <p>2) sertifikācijas pakalpojuma sniedzējus, kuri plāno kļūt par uzticamiem sertifikācijas pakalpojumu sniedzējiem.</p>
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	<p>Kopš 2003. gada, kad Elektronisko dokumentu likums stājās spēkā, neviens uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja izbeigšanas gadījums nav konstatēts. Līdz šim vienīgais uzticams sertifikācijas pakalpojuma sniedzējs Latvijā ir LVRTC. LVRTC ir 100% Latvijas valstij piederošs uzņēmums, vienīgais uzņēmums, kurš Latvijas iedzīvotājiem nodrošina drošu elektronisko parakstu. Ņemot vērā to, ka no 2019. gada eID kartēs Latvijas iedzīvotājiem tiek nodrošināts neierobežots skaits bezmaksas elektronisko parakstu, tad iespēja, ka tirgū ienāks kāds cits uzticams</p>

		<p>sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs, ir samērā necīga. LVRTC izbeigšanas gadījums un citu pakalpojumu sniedzēju ienākšana Latvijas tirgū ir tikai iespējamība – tas nākotnē var notikt un var nenotikt nekad.</p> <p>Nemot vērā to, ka iepriekšējā redakcijā bija noteikts, ka, ja neviens cits uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs neuzņemas informācijas saglabāšanu, tad to nodod valsts arhīvam, bet pašreizējā redakcija nosaka, ka par to lemj Ministru kabinets, un Ministru kabinets, izvērtējot priekšrocības, riskus un finanšu resursus, var lemt par informācijas nodošanu dažādām valsts iestādēm, tad pašreiz nav nosakāms, kurām institūcijām administratīvais slogs mainīsies un cik lielā mērā.</p> <p>Savukārt, ja pakalpojuma sniedzējs neizbeidz savu darbību, un tas netiek pasludināts par maksātnespējīgu, bet beidz sniegt tikai uzticamības pakalpojumus, tad tas pats saglabā vēsturisko informāciju, kas tam nerada būtisku administratīvo slogu.</p>
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar
5.	Cita informācija	Nav

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu neskar

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

1.	Saistītie tiesību aktu projekti	<p>Nepieciešams veikt grozījumus šādos tiesību aktos:</p> <p>1) 2017. gada 31. oktobra noteikumos Nr. 642 “Noteikumi par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības apstiprināšanas un atjaunošanas valsts nodevu”. Nepieciešams atteikties no darbības atjaunošanas procesa;</p> <p>2) 2016. gada 1. novembra noteikumos Nr. 695 “Digitālās drošības uzraudzības komitejas nolikums”. Noteikumi jāpapildina ar likumā noteikto deleģējumu.</p>
2.	Atbildīgā institūcija	Aizsardzības ministrija
3.	Cita informācija	Attiecīgie grozījumi iepriekš minētajos noteikumos tiks sagatavoti uz likumprojekta izskatīšanu Saeimā 2. lasījumā.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Projekts šo jomu neskar

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes		
1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumiem Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā", lai informētu sabiedrību par likumprojektu un dotu iespēju izteikt viedokli, projekts pirms tā iesniegšanas Valsts sekretāru sanāksmē ievietots Aizsardzības ministrijas mājaslapā.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Lai informētu sabiedrību par likumprojektu un dotu iespēju izteikt viedokli, projekts pirms tā iesniegšanas Valsts sekretāru sanāksmē 2019. gada 5. aprīlī ievietots Aizsardzības ministrijas mājaslapā [<i>links</i>].
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Priekšlikumi noteiktajā laika periodā netika sniegti.
4.	Cita informācija	Nav

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Aizsardzības ministrija, VARAM, CERT.LV.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Likumprojekta izpilde neietekmēs pārvaldes funkcijas vai institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija nav nepieciešama. Likumprojekts tiks īstenots esošo cilvēkresursu ietvaros.
3.	Cita informācija	Nav

Iesniedzējs:

Ministru prezidenta biedrs, aizsardzības ministrs

Artis Pabriks

Z.Lepa, 67335354

zane.lepa@mod.gov.lv